

Felvidéki Híradó.

P O L I T I K A I H E T I L A P

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 "
Negyed évre	2 "
Egyszám ára 20 fillér	

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, a hirdetési és előfizetési pénzek a kiadóhivatatra czimezve Turócszentmártonba küldendők.

Hirdetések jogutjánosabban, árszabály szerint. — Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetői irdó elfogad. Nyitlert soronként 40 fillér.

Csak azért se...!

Valamelyik tót lap azt írta a japánokról, hogy ők nem a szabadságért, a hazáért, magasabb eszmékért, hanem magáért a háborúért küzdenek; nekik, a vérszomjas sarga tigriseknek, nem félelmes eszköz, hanem óhajtott czél a háború. Nem tudjuk, igaz van-e annak a mindentudó tót lapnak, amely így par distance mond ítéletet a sarga atyafiakról. — De abban nem véltünk csalódní, hogy, ha igaz, amit a japánokról mond a tót lap, akkor feltétlenül az is igaz, hogy itt Európában semmi sem hasonlít jobban a japánok harczához, mint az ultratótok sajtójának a tollharca. Azt mondják ennek a sajtónak a hősei, hogy ők a tót nép szabadságáért, nyelvűért és más egyéb eszményi érdekeiért küzdenek; igazában pedig nem a tót nép java, hanem maga a háborúság, az izgatás, a lázítás a czéljuk és a tót nép és azok érdekei csak arra jők, hogy nekik keresztet biztosítsanak, őket kenyérhez juttassák, úgy, hogy ha ma esznék meg az a váratlan esoda, hogy valami „modus vivendi“ megtalálható, a lármas követelők igényei kielégítettnek, az ultratót sajtó holnap már folytatná azt a mesterségévé vált harczát, mert hisz enélkül a harcz nélkül nem lenne szubszisztenziája, nem lenne létjogosultsága. S hogy ez így van, igazolja a történelem, igazolják az ezeltől 25—30 évvel történtek. Kaptak Maticzát, középiskolákat; voltak írók, költők, lapjaik; külön törvényben történt intézkedés róluk, amely speciális jogaikat biztosítja — s mi történt? A Maticza ruszofil irányt követett nemcsak az irodalomban, de — ahol lehetett — a politikában is; a tót középiskolákban pedig a tanár parancsára szájakat öblítették ki a tót kanaszok minden kimondott magyar szót után és akik azonban a Középiskolájban nevelkedtek, azokból nagyrészt veresszájú izgatók lettek. Hogy azután a Maticzát és a tót középiskolákat, mint államellemeseket és közveszélyeseket bezárták és az u. n. nemzetiségi törvényt csak cum grans salis alkalmazták, ezt

megint erőszakosságnak, barbarizmusnak, vandalizmusnak stb. kiáltották ki a pánszláv vezérek, akik az igazsággal állandó hadilábon állnak.

Most megint idevonatkozó főrmedvényt kellett olvasnunk a „Nár. Nov.“-ban, amely éles világot vet arra a sajtószertű, perverz gondolkodásmódra, amely azokban a tót körökben mértékadó, amelyeknek a „Nár. Nov.“ orgánumuk. A vonatkozó cikkely körülbelül ekképen szól:

Bánffy önmaga ultrasovinisztnak mondja magát; hangosan sürgeti az ország megmagyarosítását, annak egynyelvűségét, — és mégis hozzáteszi, hogy nem akarja a nemzetiségektől elvenni nyelvüket és nemzetiségi jogaikat.

Ugyanezt gyakrabban halljuk. De hogyan képzelhető az egynyelvűség soknyelvű lakosság között? Miként képzelhető a magyar sovinizmus mellett a nemzetiségek anyanyelvének és jogainak tiszteletbentartása?

Ezt a talányt nem fejtik meg nekünk. Pedig nagyon érdekelne ez a megfejtés. Micsoda büvészettel érhető el az, hogy a bárány is megmaradjon, de az éhes farkas is jóllakjék vele?

Igen könnyű azt mondani, hogy a mit az egynyelvűségről s a sovinizmusról mondanak, az őszinte, — a többi pedig csak üres beszéd és hazugság. De hát ezzel semmire sem mentünk.

Am lehet, hogy Bánffy komolyan beszélt. Tisza sem olyan naiv ember, hogy valakivel elhitetni akarna, hogy a víz tűz, a tűz pedig víz és hogy a vas fából való. Így hát egy pillanatra az ő álláspontjára kell helyezkednünk. Az egynyelvűséget óhajtja, a magyarosodás az eszményképe. Semmi kétség, hogy jobb szeretné, ha a Táttra hegyei között, a Vág, a Garam, a Hernád, a Morva, a Kysucea, Myjava, Plava, Bystrica mentén mond kálnának, ahelyett hogy povelájának. A valóság azonban az, hogy ott nagy tömegekben, az életben, a kereskedelemben, a családközből kizáróan a tót nyelv uralkodik és más nyelvek nem egyebek, mint gőz és füst, melyek ott fordulnak elő a „partem

nobiliorum Hungariae“nál. Ezt is jól tudják Bánffy és Tisza. De hát a Bánffy családlatos elmélete szerint, hogy az országot a magyarok alapították és valami pecsétet is nyomtak rá (igen kedvelt pecsételt humbug), jogában lenne erővel, egyszerre, törvény erejénél fogva s ki tudja még, minő eszközökkel, megváltoztatni a tényleges helyzetet: ráncos gatyába öltöztetni bennünket, kiválni tót nyelvűket és magyart tenni helyébe, szóval fermánna hozni be az egynyelvűséget és katonasággal, zsandárral, tilálommal. „Tilos!“ beszélni tótul még a kanaszoknak is.

De ezt nem teszi, nem akarja tenni, — ebben van az ő liberálissága az „idegen nyelv“ iránt, ebben az a lovagiaság, jogok tisztelete, kegyelem, szeretet! Ebben van az a jogegyenlőség. Azért dicsekedik, hogy nem a tömegeket, hanem csak az agitátorokat ildózi, mivelhogy a tömegek jók, mert adót és rekrutát adnak.

A nemzetiségek csak hadd maradjanak otthon, hallgassanak, ne adjanak jelt az ő létezésükről, egyenlőségükről, szabad a serte-keket tótul is kihajtani a legelőre, a fonókban tótul is pletykázhatnak a nénikék, a tutajt tótul is lehet vezényelni a Vágon. Ezért sem konfiskálja — Bánffy — a tótok disznait s nem szaríttatja ki a Vágot valami biztos állat.

Szóval, kegyelemlőben teszi, amit lehetne. Ebben áll hát a dicső liberalizmus, jóság, tiszteletbentartás, amelyvel világáig lehet kürtölni, hogy Magyarországon nem ildózik a nemzetiségeket, nem nyomják el a nyelveket.

De az a nemzetiségi politika átátlás, mint a vékony íveg és lélekleben szegény, mint a templom eger.

Ez már mind régi dolog. De az idők változnak és bennök a nemzetiségek. Már rég nem elég a szó szoros értelmében veit agyonütés, kiirtás az utolsó kanász. Azzal, hogy nem tudsz valami göröbben más elemmé átváltoztatni, még semmi jogot sem adtál nekem, sőt nem tiszteletet, egyenlő jogot és kegyelmet. A mi anyanyelvünk nyers elnyomás alatt

T Á R C S A .

Thuróczvármegye régi multjából.

— A „Felvidéki Híradó“ eredeti tárcaja. —

Írta: Bráz Béla, Thuróczvármegye levéltárosa. (Folytatás.)

IV. Béla okmányára szerint Bolmának fivére Ivaluhn s még 35 koron vérézt el a mulh mezon. Ha a Ludán-nemzetiség adománylevelét összehasonlítjuk az Ivanká-család okmányával, alapos lesz a következtetésünk, hogy e két család között némi rokoni összefüggés van.

Az Ivanká-család írott hagyományai szerint Endre (a thurózi Registrum szerint Erden) 7 fiával a Szent-földön harezolt II. Endre király alatt 1218-ban. Ivansch s testvérei vitezésgékkert még 1218-ban kapják a királytól a Jordán és Erden földet. Vallásos buzgalomkúln fogva építetik a Szentilmai templomot s a birtokukon átfolyó patakot Jordánnak, az erdőséget pedig Czedronnak neveztek vala el.

De IV. Béla király okmányában az mondatik, hogy II. Endre király az egész thurózi földet „totanque terram Thuruch“ quae suorum progenitorum fuerat haereditaria“ a Ludán-nemzetiségnek adományozza, illetve 1218. évtlen visszajárja a birtokfosztott Ludán-családnak. De ugyanezen évtlen adományozza az Ivanká-családnak is a Jordán és Erden földet.

Ha ezen kifejezés alatt „totanque terram Thuruch“, a diploma az egész Thuruch provinciát jelenti, ebből

következik, hogy a Ludán-nemzetiségben az Ivanká-család egyik ága is bentlógallatik, vagyis a Ludán- és Ivanká-család rokonság, amál inkább, mert az Endre király adománylevelében előfordul az Ivaluhn név, mely szinonimusz viszonyban van az Ivansch vagy Ivancha névvel s hogy továbbá mindkét nemzetség rövid időkönben nyer birtokosert Nyitrában. S végre, ha e két elnevezés bármely alakját tekintjük is, szláv eredetre vall, vagyis hogy a Ludán-család Lengyelországból telepített vissza az ősi földre, melytől Péter király megfosztotta.

Ezen következtetés azonban csak az én szerény véleményemre a két család históriai eseményeire s a két név szinonimusz voltára nézve.

De hogy a fentebb jelzett kitéjezés: „totanque terram Thuruch“ nem vonatkozhatik az egész Thuróczvármegyére, állításom bebizonyítására két okmányra hivatkozom.

Az első okmány Kálnán királyé 1112. évről: „In Thuruch terminos villarum sancti Ipoliti non ponimus, quae ipso ad nostrum usum recipimus.“ Ezen okmány szerint Thuróczban nem Kálnán király idejében fenállott a thurózi monostor (jelenleg zniói helytellen elevenezés-sel). Régi okiratok szerint ezen monostor a Szent-István által alapított zobori apátságban volt ekspoziitúrájá. Ezen okmány szerint a Szent-Istvánról nevezett zobori konventnek már Kálnán király idejében több faluja volt Thuróczban, mert azt mondja a diploma, hogy a zárdához tartozó községek határait nem jelöli ki a király,

mivel azokat saját használatába veszi vissza. Ezen visszavétel azonban alig fogantatosított, mert már IV. Béla király idejében némi faluja volt a thurózi monostornak. A Kálnán király okmányából következik, hogy miután a thurózi konvent létezőt, mint a zobori apátságnek ekspoziitúrájá, IV. Béla király 1252-ben kivonta a zobori konvent jurisdikeziója alól s azt mint „sui juris conventus“ önállósította.

Hogy Thurócz már a tatár epocha előtt benépesített provincia volt, mely a zylómi ipátságok joghatósága alá tartozott s a fentebb viratott Ludán-családnál kívül más nemesi család is birtokolt megrénykben, a következő adatok igazolják.

II. Endrénék egy 1234. évi okirata ekkép szól: „Quod Hareku et Welucha, qui causa hospitandit regnum Hungariae intra verum terram quamdam, quae Turchy vocatur in proprium comparat verum . . . Nos ipso sub protectione nostra tenebimus et comitis de Zoulum protegendum comis eramus.“ (Ezen okmány a Vachol- és Bodó-család doneziójára vonatkozik.)

Tehát a Kálnán és II. Endre királyok okmányai-ból világos, hogy már ezen királyok idejében több birtokos nemes, illetve várjobbágyosság volt Thuróczban a várak védelmére. Ezen okmányok nemcsak azt igazolják, hogy megrényk már Szent-István, Péter, Kálnán és II. Endre királyok idejében birt történelmi szerepelt, de Thuruch vára építésének régi idejére is engednek következtetni.

(Folyt. köv.)

is polgárjogot vivott ki magának és a tudósok, írók, költők, művészek republikánságában nem szűnik meg újabb meg újabb tért elfoglalni. (Ejnye no! Stolz lob ich mir den Spanier!) A „Hlas“ azonban mitem akar tudni a tót szellemi óriásoknak ezen térfoglalásáról, amelyet ugyan a legnagyobb mikroskoppal sem lehetne fölfedezni, mert nincsen! *Ref.)* A tót nyelv maga emancipálta magát a sertésektől és a tutajoktól. (No, no! A Nár. Nov.-ban nem vesszük észre ezt az emancipációt, — a rózsahegy „Hlas“ sem. *Ref.)*

Nekünk ugyancsak füst — így végződik a kánikula hatása alatt íródott czikkely, — hogy mit mond Vitorisz vagy akár Bánffy, akik csak önsz céljaikat követik. De Tiszának meg kellene győződnie a tényleges állapotról. De ezek iránt ne a főispánokhoz és szolgabírákhoz forduljon információkért, — itt vagyunk mi, semmit sem tagadunk és rejtünk el. (Híszí a piczi! *Ref.)* Szomorú, hogy oly keveset tud rólunk, amit utolsó beszéde is elárul. Ó hasból beszélt.

Eddig a Nár. Nov. ezike, amelyek írója maga tudja jobban, hogy — mint mindig — ugy ezuttal is abból a bizonyos hasból beszélt, amelyben annyi bolondgomba elfér.

Tót kalendáriumok.

Se szeri, se száma annak a találekönységnek, amely a tót tulzók a maguk elveit és politikáját a nép közé bevinni és ott megértetni ne törekednek.

Nemcsak a napisajtó, a hetilapok, az egyes vidékek érdekeit szolgáló lapok, de a szakfolyóiratok is mind, mind csak a tót tulzók malnára hajtják a vizet, jelölté annak az erős szervezetnek, mely a veszedelmes pártot egytt tartja. Ha időnkint valamely aktualis természetű kérdés merül föl, azonnal készen vannak a brusorák és ennek szét az országba ezer meg ezer példányban mindenvi, — merre tótok laknak. Mind erre telik időből, pénzből, sőt még hasznat is hajt azoknak, akik azt világgá bocsájtják.

A népies olvasmányok, amelyek tisztára tót tulzó kezekből kerülnek ki, állandóan ébren tartják a nemzetiségi eszmék kultuszát.

Meg kevesebb veszedelmet terjesztenek a tót kalendáriumok, amelyek között első helyet foglal el az amerikai kiadás „Národný Kalendár“, mely a *Romanek* sugalmazása alatt álló *Národný Slovenský Spolok* terméké. Erről az egyesületről a Felvidéki Híradó olvasói már eleget tudnak.

Örvendünk azonban, hogy a napi sajtó is kezdi a tót irodalmi termékekkel foglalkozni és belepillantást engednek a magyköznőségnek is abba az aknamunkába, mely itt a Felvidéken a magyarság ellen folyik.

Legutóbb egyik fővárosi lap így emlékezett meg erről az amerikai tót kiadványról:

Národný Slovenský Spolok a czime annak az amerikai tót népegyesületnek, amelynek magyafellessé lehueltit ime, itt szövé tenni akarjuk. Székelye az amerikai *Pittsburg*, de számos fiókja van az ipart és kereskedelmet főz egyéb városokban is. Ez a népegyesület a magyarországi tótokat, milyest lábuk amerikai földet ér, nyomban „védő szárnyai“ alá veszi és gondja van azután rá, hogy a szőlőföldjüktől elszakadnak mindent meggyilböljenek, ami magyar. Ez a tót népegyesület azonban nemcsak Amerikában cselekszi ezt meg, hanem még otthon elő töjainkat is igazta.

Konkrét esetlet is szolgálhatunk. A tót nemzetiségi lakta Felvidéken nincsen valamire való parasztagazda, aki házában bibliaként a *Národný Kalendár* ezümi napitárt ne őrizné. Ebben a „Národný Slovenský Spolok“ kiadásában megjelent vasok kötetben egyetlen egy olyan sor sincsen, amely a magyar haza szeretetére, a haza iránt való lüségre tanítaná olvasóját.

És lapozzuk végig ezt a napitárt. Képei az elkészint esztendőben szerepet vivó férfiak arcvonásait reprodukálják jobbjára. A legelsők között ott láthatjuk *Fojnar Istvánt*, a nemzetiségi pártok hirdett vezetőjét, *Moskovich Gyulát* és *Csalik Lajost*, a nem kevésbé hirdett agitátorokat, akiket a legutóbbi általános választásokkor elmondott beszédeikért a magyar bíróságok perbe fogtak. De nem felejtettük ki *Rieger Ferenc* dr. arczképét sem, aki azért „nevezetes“, mert észrevette, hogy „a tótok a magyarországi piszkos szörnyeteg torkában pusztulnak“. A képek magyarázó szövege szerint ezek az urak a tót nép „apostoljai, mártírjai“. De mutassunk be egy cikket is. Az egyikben például visszaemlékezések vannak *Kutlik Vendelő* és

a tótok hatvanas évi mozgalmairól. Ez a „feddhetetlen jellem“, az „ellenesség merészen szembeálló“ *Kutlik* volt a Pozsonyban tanuló tót ifjúság vezetője, ki nélkül „nem egy tót lélek vezetne el a nép számára“. Az összejöveteleken a tót nép költészeiről beszélt, titkos iratokot osztott szét, szóval „a mi tót népünknek apostola volt“. A gyűlékezés helyét előre kijelölték, hová aztán nem tömegesen, hanem titkon, kettesével, hármásával mentes, hogy a közfigyelem magukról elterelje, mert „tudjuk, hogy ilyen iránt valami hivatalos közeg, akinek csak az elnyomó magyariszmus van nyire és aki előtt minden szabadság csak a magyar számára érvényes és idős, nagyon meg nem dicsérendő.“ A cikket aztán a névtelen író így fejezi be:

— Már előre tudom, hogy ha ezek a sorok, sőt ha ez az egész cikk a tót nép keserves filléreiből kitartott szpicli, beszőg körmei közé kerül, mindjárt kiált, ordít majd a világba; Ime árulás! Pánszlávismus!

És ezrelv terjesztik ezt a napitárt a Felvidéken, különösen azokban a kerületekben, amelyek tót nemzetiségi képviselőket küldtek fel az országgyűlésre.

Ultratót humor.

Él Trencsénmegye nagybísei járásának egyik legnagyobb községében egy r. kati. plébános, akinek elég jól megy ugyan dolga népes fájrájában, csak az a baja, hogy még nem enged vörös övet és hogy öt nagytulko idegessége nem kapott aludni. Oly álmattan éjszakákon, no meg amikor egyébként is ráér, ami ugylátszik, elég gyakran történik, pennát ragad a nagyur és Zaosek álmév alatt czikkiket, czikkisorozatokat ír a tulzó tót lapokba, amelyekben a maró epéskedés a legvaskosabb humorral váltakozik. Különösen a tót boeskoros nemeseket, a kati páspagót, a zsidókat persifalja, gunyolja a Jézus szeretetének szolgálatában álló lelkipásztor, akinek véleménye szerint a magyar hazafis főpapság... no de ezt a véleményt bajos leírni, mert szinte lehetetlen, hogy azt katolikus és magyarnevű pap táplálja. Ezuttal csak izellen humorát mutatjuk be olvasóinknak, amelyet egyik, a Slov. Týzd.-ben megjelent közleményben használt egyik paptársával szemben, akit nem is ismer.

Zaosek ur részt vett a minápi nagyszombati Szent Albert-egyleti gyűlésen s ez alkalomból két „humoros“ rajtot küldött be az említett lapnak, melynek egyikében ekképen ír: „Alig, hogy a hosszú, népes és lármás utazába léptem (Nagy-szo-abaiban), egy régi ismerősömmel találkoztam, aki gazdag mézáros. Amint beszélgettünk, egyszerre csak egy fényes, elegáns fogat robotott el mellettünk, amelyben fölperpezett, meghízott, hájjal jól kibélelt, gömbölyű hasu uracs tilt, aki piros övet, arany láncot, anelhszt apágytűrt, rojtos kalapot, két selyemketyűt viselt, tilt. Arca és tokjája egy mozogt, mint a kossonya. — Hej, barátoskám — szoltaz én mézáros barátom, ez aztán jó darab mangaljeza lenne a számomra! Erre azt feleltem neki, illetve kérdeztem tőle: No, amice, te szakember vagy mesterségedben, ugyan mond meg, mennyire becstől az efféle uri szülők? Ha! — felelt a mézáros — mi az ilyen magas uri szülőköt nem tudjunk megbecsülni, mert mérlegüket nem ismerjük, mivelhogy olykor csak fél vannak fuvólvá; nincs nekünk az olyan tizedes mérlegünk, az ilyenek csak a pesti urak rendelkeznek. Az az ur nagy kortes, liberál, sovínista és titkos detektív volt a pánszlávok ellen; most már a háján meg a labérlévelein pihen és jó ólba is tették stb. — Lám, ilyen izű literatúrával nevelik a tót népet a tulzók lapjai! — Ez alkalommal megjegyeztük, hogy a Slov. Týzd. október 1-je óta Bábun (Dob) czim alatt a Csernoknazmniknak is csinál konkurencziát. Ezen az elzeloapon a czim jobbsarkában egyenruhás dobas alakja látható, amint végighalad és hirdet az utczán; balsarkában egy ördögalkat veri a nagydobot, egy másik ördög pedig tánczol; a közepen jobbról két tót férfi és egy nő alak nevet, balról pedig egy görbörűen zsidó, egy kunkorodott bajszu szolgabíró és egy egyenruhás magyarember alakja látható, amely utóbbi alighanem: finansozt akar ábrázolni. E szellemes, szimbolikus rajz alighanem a tót nép három legveszélyesebb ellenségét jelképezi.

gazdaságban sok olyan anyag található, amire máskor nem hederítünk, de amit az idén jól feltakarományozhatunk. Lássuk csak ezeket közelebbről. Ilyenek:

1. a lombfák levelei, melyek zölden gyűjtve, akár azonnal feleltethetők, akár pedig szombolyai módon a teli időre tehetőek el. Ezért nagyon ajánlatos, hogy akinek füz, szeder, akácz, hárs, kőrís, éger, szil, bíbik, tölgy stb. fáit vagy erdei vannak, gyűjtse a lombot mindaddig, míg a fagy el nem perzeli, ami vagy a leveles gallyak lemetészése, vagy tisztán csak a levelek szélese állat történhet. De szert tehet ily lombra az is, akinek erdeje nincs, de aki kincstári erdő szomszédságában lakik, mert a koránny megengedte, hogy a reá szoruló kisgazdák ingyen szedhessenek azokból lombtakarmányt, azonban természetesen, csak ha azt az illetékes erdőgondnokszágnak bejelentik. A lombtakarmányt: legjobb megszártva a teli időre eltenni, de miután az idei esztendő előrehaladottsága már alig teszi a szártást lehetségessé, szombolyázni is lehet azt, még pedig egészen úgy, mint ahogy a csalánadét szombolyázzuk. Ha ugyanis a 1/2 centiméternél vékonyabb gallyu nyers lombtakarmány-kévéket 4—6 m. széles és tetszés szerinti hosszúsága kazzal, 4—6 m. magasan rakjuk, az néhány nap alatt fölmelegszik és ennélfogva letlepedik. Amiódan annyira fölmeleged, hogy a melegséget közel nem bírjuk elviselni, 30—40 cztm. földreterget rakunk a tetejére. A leföldelés olyan módon történhet, hogy a kazzal mellé üres szekert állítanak, erre deszkákat raknak és a földet egy munkás a beideszkázott szekérré, egy másik pedig innen a kazzala dobja. Előbb a földnek telet rakjuk a kazzala és ha néhány nap múlva az letlepedett, felhánnyjuk rá a többi földet is úgy, hogy a felletele domboru legyen és az esőviz könnyen lefolyhason róla.

A szombolyai eljárással minden takarmányt eltehetünk télre, amelyet zölden már nem etethetünk fel és az őszi esőseket szinté névára nem szártathatunk.

Lehet azonban a zöld takarmányokat nemcsak föld fölötti kazzalokban, hanem ássot vermekben is eltartani. Ily esetben a földfeletti kazzal méreteinél keskenyebb, mintegy három méter széles és a talajviszonyokhoz mérten, tetszés szerinti mély és hosszú vermet ásunk s ebbe hordjuk az elteendő takarmányt. A takarmányt a verem aljában jól összeitörjük s amiódan már oly nagyasságban van, hogy a szekér átjárható, járassuk át, mely ezből a veremnek két hosszú vége rzszt nyesszód. A rakást föld fölött is folytatjuk két méter magasan s ha a fent jelzett megmelegedés beállt, akkor az egész vermet jól betelődjük.

Ha már elkészítettünk volna a lombtakarmány szedésétől, akkor a lombfák gallyait is érdemes mindazon esetekben gyűjtieni, ha nagyon kevés a szálas takarmányunk, de különösen kevés a szalmánk, mert az állatok szivesen eszik a gallyakat is, ameddig még frisek, amelyek ameddig még nincsenek kiszáradva s ha azokat 1—2 czmre felaprózza szalmaszecskával feltesztjük úgy, mint ahogy azt később fogjuk elmondani. Az állat azonban csak a 1/2 czm-nél nem vastagabb gallyakat eszi s ezért ne messünk ennél vastagabbat; ami pedig a gallyak takarmányértékét illeti, az meg egyezik a tavaszi szalmával.

2. Nagyon jó segédtakarmány a répalévé, mely pedig egy a takarmány- és czukorraépa, valamint a sárgarépa s más zöldségfélének a levele is. Ezeket máskor többnyire alászántják, vagy legfeljebb csak addig, míg frissek, pedig a répalévelet mindig megérdemlik a gondos összedeked, mert táptételekben versenyeznek a legtöbb zöldtakarmánnyal s mindenesetre táplálóbáb mint pl. a csalánadé.

Eltevési módja a répaléveleket az, hogy két méter széles, ugyanolyan mély, de szűkség szerinti hosszúságú galir árokszerű vermet ásunk s annak aljára rossz polyvát vagy falevelet hintve, rétegenként bele rakjuk a leveleket s az egyes rétegeket jól letörjük, ami különösen a verem két hosszala mentén s a sarkoknál történjék. Így folytathatjuk a rétegzést addig, míg a takarmány 1 1/2—2 m-nyire a föld szine fölé emelkedik s most a tetejét kissé elgömbölyítve s polyvával behintve, 1/2 m-nyi vastagon réte hányjuk azt a földet, mely a veremből kikerült. Később csak arra ügyelünk, hogy a levelek üledése folytán keletkező repedéseket betönnyük a földtakarón. Ha azután telen meg akarjuk kezelni az elvermet répalével etetését, akkor a verem egyik végéről körülbelül egy m-nyire lehánnyuk a földet s szűkség szerint szedjük ki belőle a takarmányt.

3. A burgonyaszár is jó takarmány, de nem nyersen, hanem csak ha úgy szártjuk, mint a szénát, vagy ha szombolyázzuk, vagy végre ha úgy veremlünk be, mint a répalével, amellyel különben keverve is lehet a verembe tenni.

KÖZGAZDASÁG.

Házi állataink ideit teleteltése.

I.

Nem sok olyan évünk volt, midőn a takarmány olyan drága lett volna, mint az idén. Ez természetesen szerenese azoknak, akiket az aszály nem ért, de baj annak, akinek zlig van, vagy kevés a takarmánya. Azonban ezeknek sem kell kétségbe esniük, mert a

4. Ugyanekak takarmányul használhatjuk azt a dudvát (gazt), mely árokpártokot, utcséknek s parlogon heverő földnek terem, mert ha a marha zölden nem is eszi, de mint szombolyázót takarmányt rendszerint jóízűen elfogyasztja azt. Sántúgy szivesen eszi a marha a nyelves helyeken termő békarakkás sáros fűvet is, ha szombolyázva kapja, meg ellenben, ha szénát készítenk belőle, akkor legfeljebb csak a ló eszi meg, de a szarvasmarha nem.

5. A kukoricacsutákat rendszerint csak túzölőül használjuk, más országokban azonban mint takarmányt is becsülik azt, mert a csutka fölér a közepes szármalva. Legjobb a csutak darálva etetni, de a kisgazda, akinek darálója nincs, úgy segíthet magán, hogy nagyjában felaprózza, hideg vízben áztatja, vagy meleg vízzel leforrasza az s keveri szécsával.

6. Az elhanyagolt földeknek s tarazék, mert nem mindenki szeli ki szántáskor a gyökérét: az idén kettős hasznunk volna ennek írásából, mert nemcsak hogy földünk termőképességet fokozzánk, de nagyon jó takarmányt is nyerünk vele, még pedig olyan jót, hogy szükség esetén kenyeret is lehet a gyökérből sütni. Gazdánk többnyire elégetik a tarazégyökér, részint mert nem ismerik a takarmányértékét, részint abbéli féltelmük, hogy az ürülékkel esedeg életképes gyökerek távolonk el: ez a féltelm alapján s aki mégis föl, az le is forrázhatja s így biztosan előlheti a gyökér, mielőtt feltetné.

7. A vadgesztenye kevés ember gondol, pedig a friss gesztenye kétszerte annyit ér, mint a burgonya, a száritott pedig kiálja a versenyt a gyöngöbő dara-félékkel, s így abrak gyanánt ehető. Ezért gyűjtés a vadgesztenyét, a hol csak lehet, s ha annyit tudunk összedzeni, hogy a tél időre is teljek, akkor vagy veremljük el úgy, mint a burgonyát, mely esetben egész télen friss gesztenyét ehetőnk, vagy terítsük el s szárituk a padlón úgy, mint a friss diót szokás száritani. Utóbbi esetben kövel vagy mozsárral szétzúzva, vagy pedig géppel megdarálva etetjük a vadgesztenyét, s ha kedveskedni akarunk az állatoknak, akkor etetés előtt 24 óráig vízben kiáztatjuk azt, mely esetben keserű ízét veszítve, még a legkényesebb ló s marha is szivesen fogja enni, ha fokozatosan szoktatjuk hozzá.

8. Jó takarmányt azon szilvamoslék is, mely a szilvafánka főzésénél keletkezik, de ezt azonnal fel kell etetni, nilyet langyosra kihűlt, mert később megcseszesedik s akkor egészségtelen. A marha 40–50 liter szilvamosléköt is képes naponta fogyasztani, ha valami rostan szűrkék azt ár, hogy a magvak kikerüljenek belőle, mely utóbbiak a sertéssel etethetők, kivált ha feltörjük, ámbár a disznó maga is fel tudja a szilvmagot ropogtatni. Ha sok a szalmánk, akkor a szilvamosléköt legajánlatosabb úgy etetni, hogy azon forrón, a mint az ústból kikerül, réz öntjük az előzetesen megszecsésközött szalmára, mert ezzel arra ösztönözzük a marhát, hogy sok szalmát egyék.

Ezzelk azonban még nem merítettük ki azon forrásokat, melyekkel takarmánykészletünket nagybővíthetjük, mert ismerünk egy olyan forrás is, mely minden gazdának a kezében van s ez az úgy lehelőleg ne aljazzunk oly anyagokkal, melyeket fel lehet etetni, mert állajainkat jobban károsítjuk azzal, ha szájuktól vonjuk meg s alomul használjuk a szalmát, mint ha szokatlan anyagokkal aljazzunk alájuk. Alom-pótszerűl használhatunk pl. tözeget, frészpórt fagyapórt, falevelet stb., de tudunk olyant is, mely mindenütt található s ez a száraz televényes föld és homok. Mi nem ajánlanánk az utóbbit, ha nem tudánk, hogy Németországban vannak televenistállók, melyekben mindig csak földdel aljazzuk; de ugyanott úgy építik az istállókat, hogy a telenek rövid álláshelyet kapnak, s hogy mely luqyasatona vonul el mögöttük, s így főleg csak a luqyasatónak rakhatjuk le a telenek szilárd s hig ürülékét. Ezen istállóban ninesek az álláshelyek kikéveze, hanem mintegy 20 cm. mely televényes földreget pótolja a burkolatot, mely évente csak egyszer tesz teljesen megújítva, meg évközben legfeljebb, hogy kiqyengentik azt s néha kevés friss földet hintonék re. Mi nem akarjuk ezt az aljázat mintaszertnek mondani, de tudva azt, hogy szükség törvényt bont, azt akarjuk vele jelezni, hogy a ki az idén végtelenül réz szorult a szalmájára, földdel vagy homokkal is aljazzat, azonban, ha istállói ki vannak köveze, akkor jó vastagon horítja bele a földet, mert máskülönbben feltörük a telenek térdeiket. Miután a mi istállóink hosszú álláshelylyel és esékly luqyasatónalv szoktak birni, azt ajánljuk még, hogy a ki földdel vagy homokkal fog aljazzni, vagy a ki takarékosan akar az alomszalmával bánni, az ne tölje meg az alom a ganajt és luqyot, hanem tartsa azt folyton tisztán.

A mit eddig elmondunk, az nemesak a takarmányban szükölködő gazdát érdekelheti, de az abban bővelkedő is, mert az idén annyira keresik s oly jól fizetik mindenfelé a takarmányt, hogy az abban dushaladó gazda igen szépen pénzeltel belőle. s szolgáltatot tesz az országnak azzal, ha nélkülözhető takarmányának gazdátársára részére való eladásá által arra képesíti a mostohább viszonyok kitűzött gazdálkodót, hogy annak ne kelljen állatjain mód felett s minden áron tudalni.

HIREINK.

— **Király Ó Felsőge névnapja** alkalmából f. hó 4-én a római katli. templomban ünnepléses isteni tisztelet tartott, amelyen megjelentek ifj. Josth György főispán vezetése alatt az összes állami és megyei hivatalok képviselői, a tanuló ifjúságtanárainak vezetése alatt.

— **Halalozás.** Lapunk szerkesztőjét, Berecz Gyula kir. tanfelügyelőt, súlyos csapás érte sóronőjének, Berecz Antal felsőbb léányiskolai miniszteri biztos feleségének f. hó 5-én történő elhunytával. A boldogult temetése nagy részvét mellett ment végbe Budapesten f. hó 6-án délután.

— **Október 6.** A törözcsemtártoni állami felső kereskedelmi iskola ifjúságának küldöttsége mint rendezés, egy f. évi október hó 6-án is megjelent a neopl. páli Lahner-omlékoszlopnál és koszort helyezett el annak talpazatára. — Kegeyletes ünneplést rendezett a mult heten csütörtökön a körmezőbányai Magyar Közművelődési Egyesület. Az ünnepi beszédet Herceuth Kálmán igazgató mondta, nagy hatást kelte. Az előtélke életéből Kiss Lajos elevenített föl egyes epizódokat. Szavalt Schröder Gizella és Lizer Oszkár. Az állami főreáliskola ifjúsága pedig énekével járult az ünnepsége emeléséhez.

— **Megyel közgyűlés.** Töröczvármegye közönsége f. hó 15-én tartja meg öszi közgyűlést, amelynek tárgyat a f. hó 7-én megtartott állandó választmányi ülés már előkészítette. Itt említtük meg, hogy a vármegyei tisztviselői nyugdíjalap nem bírja el, a most folyó nyugdíjalak sem és még kevésbé a legközelebb bekövetkező kiadásokat. Ezért kénytelen az állandó választmány javasolni, hogy az 1905. évtől kezdve erre a célra öt éven át 3% os vármegyei pótlóú szedessék.

— **Bucsuéstély.** Dittér Ferenc, a zóniváralfjai állami tanítóképzede tanára, a csurgói állami tanítóképzédehez áthelyeztetvén, tanáriarsai és barátaí melegen bucsuztak el a törekvő jeles tanártól, aki nemesak hivatalos teendőinek pontos és sikeres teljesítésével nyerte meg előjáróinak elismerését, de társadalmi működésével is szánót tett. A bucsuéstély, melyen számos emlékeztet meg a távozótanártól, a Magyar Államokör helyiségében tartott meg élénk részvét mellett.

— **Jegyzői körök új beosztása.** Ma egy hete ifj. Josth György főispán előkeltte alatt értekezelt tartott a jegyzői körök új beosztása és újabb jegyzői hivatalok létesítése. A mai szervezet mellett a jegyzők legelőbbje annyira tul van halmozva munkával és egyes körökbe annyi község tartozik, 10–15, hogy már ez a körülmény is majdnem lehetetlenül teszi a községek ügyeinek rendes ellátását. Ezért vált szükségessé a jegyzői állások szaporítása és ennek folytán a hozzátartozó köröknek új megállapítása is.

— **Papjelölés Hájon.** A Palió János távozásával megüresedett háji ág. h. evang. lelkeszi állomásra a pályázati határidő a mult héten járt le. Pályázatok összesen heten, akik közül a f. hó 2-án megtartott egyházi ülésen dr. Lajcsák János budapesti és Dellings Samu petrovácsi segédlelkészek jelöltettek, akik próbára meg is hivattak. Jelöltetett még Scholz Pál csabai és Szomor János lipótszentmiklósi segédlelkészek. Az utóbbit Morhács Márton főesperes jelölte.

— **Ludové Noviny reditvárs.** Egyik zsolnai újság azt adja hírül, hogy ott legközelebb tót nyomdát állít Bielek Antal, a Ludové Noviny volt szerkesztője és újabb megindítja lapját. Nem igen tudjuk valószínűnek azt a híresztelést, mert a Ludové Noviny feladatát meg szubvenzióját már magához vonta a budapesti Slov. Týžď. s aligba merítették föl újabb feladatok s még kevésbé szubvenziókat, amelyek a Ludové Noviny létét biztosítanák.

— **Zsolna mint megyei székhely.** A Garai Lajos lemondásával szerkesztőt eszérelt zsolnai Felvidéki Újság beköszöntőjében Zsolnát, azt a tényleg fejlődésre termett városokat olyan álomba ringatja, amelyből, ha így folytatja, nehéz lesz a kibontakozás. Az új szerkesztő nem kevesebb jövőt ígér Zsolnának, mint azt, hogy „A közigazgatás államosításával a kisebb történelmi

egyedek elfűnnek, a vármegyék kikerekítettnek és nem kevés eszlőni, ha feltezzem, hogy egy szomszédos megye hozzánk esatolva, székhelyként Zsolnát fogja uralni ama vármegye, melynek tanácskozási asztala vörös posztóval van behúzva mindazóta, hogy a konföderát rendel a megye ágazaga köveit: Okolicsányit és Rakovszkyt lekasabolták, mint hogy fulánok nyúltyukle a nagyszöcske Fejedelmet keserden megbántották”. Itt mi nem akarjuk ugyan a Felvidéki Újság álmát megzavarni, mert hiszen az mindig kellemetlen dolog. Hanem azt mégis ajánljuk, hogy előbb a görz- és kádfürdő létesítése, ami szintén programjában van — zuhanjval.

— **Alapítvány a tót tanulóifjúságnak.** Bernáth Mihály nagyszöcskei lakos akkép végrendeletkezett, hogy „a tót tanulóifjúságnak Mudrony Pál törözcsemtártoni ügyvéd kezéhez fizetendőleg” hagyományoz 600 koronát. A hatyatkéi bíróság ezt a hagyományt Töröczmegye tanfelügyelője kezéhez*rendelte kifizetni, mert tót tanulóifjúság szervezet nem létezik és mert a tanfelügyelő a végrendelet intencziójának megfelelőleg az a közeg, mely hivatásánál fogva jogosult és köteles az ily tanulmányi alapokat kezelni. A járásbíróóság e végzését a budapesti kir. ítélőtábla helybenhagyta. Mudrony Pál azonban per útjára lépett és követelte a hagyományt saját kezéhez való kiszolgáltatását. A besztoreczbányai kir. törvénykezési a keresetnek helyt is adott azzal a megokolással, hogy csak annak lehet hagyományt kiszolgáltatni, kit annak átvételére az örökhatyó végrendeletében feljogosított. Mint a Jogtudományi Közlönyben olvassuk, a budapesti kir. ítélőtábla és a kir. kuria a törvénykezési ítéletét megváltoztatván, felperest keresetével elutasították. E rendelkezés oka az, hogy egyrészt a tót tanulóifjúság, mint ilyen nem képez államhatóságilag elismert szervezetet bíró jogi személyt, tehát a tót tanulóifjúság javára tett hagyomány a magyarországi tótjuki ifjúság számára szánt alapítványnak tekintendő, mely alapítvány el- vagy el nem fogadás kérdésében elsősorban az alapítványok felügyelőit és kezelőit hivatott államhatóság jögisított a nyilatkozattételre. Mielőtt tehát felperes a hagyomány kifizetését követelheti, köteles a célba vett alapítvány létesítéséhez szükségtelt lépéseket megtenni, de az alapítvány létesítése és a kezeléssel való felruházás előtt a hagyományozott összegnek saját kezéhez leendő kifizetését nem követelheti.

— **Öngyilkosság.** Kubicez József mozdonyvezető e hó 5-én, szerdán este Ruttkán a vonat el fektült, mely agyongázolt.

— **Vonatelszakadás.** A kassa-oderbergi vasút egyik tehervonata Ruttkáról Zsolnára menet elszakadt. Az elszakadás éppen letéren helyen történt. Az elmaradt hét kocsieleinte csak lassu, majd oly rohamos tempóban követte a vonatot, hogy azt utólré. Az össztelűkes folytatn négy kocsit teljesen tönkre ment és több kocsit jelentékenyen megsérült. Csodálatos, hogy emberéletben nem esett kár, még csak sebéstés sem.

— **Megmérgezte magát.** Scheder Anna tótprónai állami övönő ellen fegyelmi vizsgálat volt folyamlatban, amelynek alapján a közeletársai miniszter elrendelte, hogy a nyugdíjazó bizottság elé állítsassék. A nyugdíjazó bizottság ülése f. hó 12-ére hivatott egybe és Scheder Anna is meghívót kapott, hogy a bizottság előtt jelentkezzék. A magavál különben is meghasonlott gyenge idegzett nőre ez oly latással volt, hogy gyufaképpel megmérgezte magát. A szerencsétlen nőnek életét csak a gyorsan előhívott orvosi segély mentette meg. Scheder Anna ma már minden veszélyen tul van. A további intézkedések megteleté végett a kir. tanfelügyelő és vármegyei főorvos a helyszínen jártak.

— **Pénzügyigazgatóság Lipótszentmiklóson.** A lipótszöcskei községtelep menesztettek a pénzügyminiszterhez, amelyből Lipótszentmiklóson pénzügyigazgatóságok felállítását kérelmeztek. Mert tudvalvölleg az alsókubini pénzügyigazgatóságokhoz tartoznak, mint mi a besztoreczbányához.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Kubány János turáni lakostól 3 juhót loptak el. A nyomozás folytatn Matyók József padlásán egy fél juhót találtak, ami elárulta, hogy Matyók részes a lopásban. Csinkostársait azonban sehogy sem akarta megnevezni. Matyók a községelázaén elzárta, ahol zsebkészlet nyakán mély sebet vágott, amely azonban nem életveszélyes. Adatták a bíróságnak.

— **Libalopás Szucsánban.** E hó 5-én fényes nappal egy Hanzely Mária nevű egyén Miért János libaját ellopata és nyakát kitérte. Azonban megjárta, a szerencsétlen ember személyazonosságát már megállapították, ki nem más, mint az eczlőt 3 héttel eltűnt Bistyk Antal ruttkai munkás.

— **Kifogott holttelt.** E hó 6-án, szerdán délután Ruttkánál a Vág vizéből egy térfűlűt fogtak ki. A szerencsétlen ember személyazonosságát már megállapították, ki nem más, mint az eczlőt 3 héttel eltűnt Bistyk Antal ruttkai munkás.

3884. sz.
1904.

Arverési hirdetés.

A m. kir. kincstár tulajdonát képező, felhagyott fenyőházi vízi műfűrészépület s be rendezési tárgyai örök áron való eladása tárgyában a lipótvári magy. kir. főerdőhivatal helyiségében 1904. évi október hó 17-én nyilvános árverés fog tartatni.

- Árverés alá a következők kerülnek:
1. Az épület kerékkel s irodahelyiséggel.
  2. Pából készült vízi kerék vasvédő szerkezettel.
  3. Egy darab Pfaff-rendszerű 30"-es keretfűrész.
  4. Egy drb Pfaff-rendszerű 24"-es keretfűrész.
  5. Egy darab vasállványzatu körfűrész gyalult vasasztallal.
  6. Teljes transzmisszió. (Körlömü.)
  7. A fűrész üzeméhez szükséges hajtósíjak.
  8. Három drb rönkökoci vasrészek.
- Saját költségén tartozik a vállalkozó az épületet lebontani, a gépeket leszerelni s a kincstári területől záros határidőn belül elszállítani.

Ajánlatok csak az árverés tárgyát képező összes tárgyra egy összegben tehetők. A részletes árverési feltételek ezen m. kir. főerdőhivatalnál és a fenyőházi m. kir. erdőgondnokságnál díjtalanul szerezhetők s ugyanott a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Liptóujvárt, 1904. évi október hó.

M. kir. főerdőhivatal.

November hó 1-től

2 jól rendezett lakás

kiadó. Közlebbi feltételek Mitrovsky Rudolf urnál Turócszentmártonban, vagy pedig közvetlenül a háztulajdonostól tudhatók meg.

Gazdik János, gyógyszerész
Körmöcbánya.

Nyári menetrend

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1904. évi május 1-től kezdve.)

Budapest—T.-Szt.-Márton:	T.-Szt.-Márton—Budapest:
Gyv. i. reggel 7-10, é. d. u. 1-38 i. d. u. 2-54, é. este 9-15 Sv. i. d. e. 9-35, é. este 7-52 i. reg. 8-32, é. este 7-00 Gyv. i. d. u. 9-30, é. este 10-26 i. reg. 6-04, é. d. u. 12-50 Sv. i. d. u. 9-20, é. este 9-41 i. d. u. 10-25, é. d. u. 9-40 Vv. i. éjél 11-10, é. d. e. 11-41 i. d. u. 4-57, é. reg. 5-20	
T.-Szt.-Márton—Ruttká:	Ruttká—T.-Szt.-Márton:
Gyv. i. d. u. 1-39, é. d. u. 1-47 i. d. u. 2-45, é. d. u. 2-53 Sv. i. este 7-54, é. este 8-03 i. reg. 8-20, é. reg. 8-31 Sv. i. este 10-27, é. este 10-35 i. reg. 5-54, é. reg. 6-03 Gyv. i. reg. 5-42, é. reg. 5-53 i. este 10-08, é. cs e 10-24 Vv. i. d. e. 11-42, é. reg. 11-53 i. d. u. 4-45, é. d. u. 4-56	
Budapest ny.—Zsolna:	Zsolna—Budapest:
Gyv. i. reg. 7-20, é. d. u. 1-33 i. éjél 3-45, é. reg. 9-40 Sv. i. reg. 9-25, é. este 8-35 i. reg. 7-00, é. este 5-55 Gyv. i. este 6-15, é. éjél 12-07 i. d. u. 3-12, é. este 9-45 Sv. i. este 10-30, é. reg. 8-03 i. este 9-20, é. reg. 6-25	
Zsolna—Pozsony:	Pozsony—Zsolna:
Gyv. i. d. u. 3-12, é. este 7-20 i. reg. 9-19, é. d. u. 1-33 Sv. i. reg. 7-00, é. d. u. 1-23 i. este 6-50, é. éjél 12-13 Sv. i. d. u. 3-38, é. éjél 11-20 i. reg. 6-00, é. d. u. 12-50 Sv. i. éjél 9-20, é. éjél 3-31 i. d. u. 1-24, é. este 8-35 Sv. i. éjél — 20, é. éjél — i. éjél 1-45, é. reg. 8-30	

247. th. sz.
1904.

Hirdetés.

Turóczvármegye közgazgatási bizottsága 1904. évi szeptember hó 12-én kelt 706. számú határozatával a jánoshegy-prékopai th. és gajdelprébői th. közutakon 6198. korona összeg erejéig utkorlátok és kerékvetők felállítását engedélyezte.

A fentemlített munkák kivételének biztosítása céljából az 1904. évi november hó 7-ik napjának délutóni 10 órájára az alólikt hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyzeni óhajtok felhívának, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatukat a kintzött nap délelőtt 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább jgyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatához 310 korona készpénzből vagy óvadékképes értékpapírból álló bántpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet, részletes feltételek és szerződési minta a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Turócszentmártonban, 1904. október 4-én.

M. kir. államépítészeti hivatal:

Borbély Kálmán.
kir. főmérnök.

— **Elégett kis leány.** Nyílezki Zsuzsanna turán 7 éves kis leány a krumpfliöldön dolgozva, délre krumpfit akart sütni, mi végből tüzet rakott. A szegény kis leánynak ruhája tüzet fogott és oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy belehalt.

— **Gyufalán játszott** három tótrónai gyerek, akik Misik Inno kékkfestő esztrije mellett telepedtek le és ott akácfalevelet perszelték. Ettől a esztr csak hamar lángra lobbant és le is ég, ha a esztr közelében dolgozó munkások nagy erőszítéssel el nem oltják.

Szerkesztői üzenetek.

— **Cs. J. Zsolna.** Köszönöm szíves megemlékezését. Sorra kerül ez is, meg a többi is. Dehát, ami elleneink anyoi dolgot adnak, hogy mára alig marad terünk. — **B. A. Budapest.** Ez alkalommal nem tehetem. Levelet írok, amint módomban lesz kívánságát teljesíten. — **X. Y. Z. Tessed** magát megismertetni. Csak nem képzeli, hogy oly súlyos vádakkal szemben mi tartjuk oda a hátunkat. Amit ír, közérdekű és ha módot nyújt arra, hogy a vádak alaposságáról mi is meggyőződhetünk, ugy mi vállalkujuk el a felelősséget. Így névtelenül és bizonyítékok nélkül azonban nem állunk kötelek. — **B. K. Szucsany.** Nem érdemes foglalkozni vele. — **Ruttkák.** Ezt mi nem tudjuk elintézni. Forduljon az illető hatósághoz. Ez tisztán hivatalos ügy.

Felölös szerkesztő: **Berecz Gyula.**
Főmunkatárs: **Bánfi János.**

Árlejtési hirdetés.

Köztudomásra hozom, hogy f. évi október hó 1-től 15-ig bezárólag szabadkézből árlejtési uton eladásra bocsájtom teljes megőzadásági felszerelésemet, tavaszi és őszi takarmányomat és egész marha-, ló- és sertésállományomat, továbbá teljes gabonatermésemet, valamint méhkasaimat. Többek közül eladásra kerül: 21 pingzauti tehén, 12 pingzauti üsző, 5 bika, 2 pár ló stb. stb.

Ruttká, 1904. október hó 1-én.

Judik András.

Jónak, a jobbu az ellensége.

Tényleg a legjobb az eddig használatban levő szappan, sződa, por, stb. anyagokból vaszon és pamut ruhákeműk mosására, a Schicht által újonnan feltalált

mosókivonat,

„Asszonydicséret“

végjegy, a ruha beasztására.

Előnyök:

1. Az eddig szükséges volt mosási időt a félre csökentti.
2. Fáraúságot a nevedére.
3. A sződa használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztább, tehát lechrétebb is varrásokja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiről az alant jegyzett czég kezességet vállal.
6. Rendkívül kiadásosá folytán olcsóbb, minden más mosásznál.

Nékiúzhetele névük minden házásszony és mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.

Mindenütt kapható.

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

legjobb, legkiadásosabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden körös alkatrészként mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljenk, hogy mind-n arab szappan a „Schicht“ nével és a fenti végjelleg egyikevel legyen ellátva.

Schicht György, Aussig
A legnagyobb gyár a maga nemében, az europai szárazföldön.

Kiadótulajdonos: **Moskózi Ferenozé.**

PÉNZ

Előzetes költség nélkül!
4%-os törlesztéses kölcsönök

nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzüintezettektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és diszkrétan.

Bank- és magánadósságok konvertálása.

Készítünk tervezeteket különféle újonnan alapítandó vállalatokról, valamint finanszírozzuk is ezeket. Elvállalunk technikai és geológiai véleményezéseket hites szakértők által; foglalkozunk fennálló vállalatok részvényirtasasággá való átalakításával.

MELER LAJOS és Társa **BUDAPEST, VI., Teréz-kört 32.**
(Törvényeszkéig bejegyzett czég.) (Válaszbélyeg.)
Magyar Nyomda Turócszentmárton.